

Foto: Johannes Frandsén IKON

Församlingsinstruktion i Skara stift

Domkapitlets riktlinjer för utfärdande av församlingsinstruktion i Skara stift. Antogs av domkapitlet 18 december 2020.

Om församlingsinstruktion i Skara stift:

För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion (57 kap. 5§ kyrkoordningen) som ska revideras vart fjärde år. När flera församlingar samverkar i ett pastorat har de en gemensam församlingsinstruktion (2 kap. 6§ kyrkoordningen). Varje pastorat/församling* i Svenska kyrkan har, förutom huvudmannaskapet för begravningsverksamheten, en enda uppgift som beskrivs i kyrkoordningen:

”Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat församlingen utför är ett stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.”

* avser församling som ej ingår i ett pastorat.

Det är värt att lägga märke till att kyrkoordningen säger att församlingen har en grundläggande uppgift. Församlingsinstruktionen ska tydligt beskriva den grundläggande uppgiften som en helhet. Allt vi lever och gör i församlingen är ett uttryck för den grundläggande uppgiften.

Församlingsinstruktionen ska ange hur församlingen fullgör denna grundläggande uppgift. Församlingsinstruktionen är pastoratets/församlingarnas främsta styrande identitets- och måldokument och är sammankopplad med domkapitlets och biskopens tillsynsansvar. Församlingsinstruktionen är grunden för pastoratets/församlingens policys, verksamhetsplaner och budgetarbete.

Barn är viktiga. I inledningen till första avdelningen i kyrkoordningen står det ”i kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet”. Barnperspektivet ska därför självklart vara med under hela framtagandeprocessen.

Församlingsinstruktionen bör begränsas till 10 sidor.

Teologisk grundsyn

Vilken är kyrkans identitet på den plats där pastoratet/församlingen lever och verkar?

I inledningstexten till första avdelningen i kyrkoordningen står det att: ”Kyrkans lära formuleras genom den teologiska reflektionen över vad tron och bekännelsen innebär. Det är en uppgift för enskilda kristna och kyrkan att i varje tid på nytt leva sig in i trons djup och klargöra dess innebörd.” Församlingsinstruktionen ska alltså följa och utgå från en sammanhängande teologisk grundsyn. Den teologiska grundsynen ska vara väl förankrad i församlingsinstruktionens alla delar och höra samman med uppdraget att vara kyrka.

I den teologiska grundsynen ska Skara stifts vision – ”Tillsammans i ord och handling tala tydligt om Jesus” ingå. Infoga en reflektion över vad det betyder för pastoratet/församlingen? Hur kan visionen tolkas lokalt?

Den teologiska grundsynen ska utgöra basen för arbetet, genomsyra pastoratets/församlingens möjligheter och utmaningar och hålla samman församlingsinstruktionen som en helhet. I den teologiska grundsynen ska det märkas i vilken omvärld, kommun, sammanhang kyrkan verkar.

Omvärldsbeskrivning

Kyrkans liv levs på en särskild plats i en särskild tid. I vilken omvärld, kommun, sammanhang verkar kyrkan? Fundera dessutom på vilken statistik som är relevant för församlingsinstruktionen gör en kartläggning och utifrån den en omvärldsbeskrivning. Se till och inkludera barnens livssituation (0-18 år).

Omvärldsanalys - möjligheter och utmaningar

Varje pastorat/församling har unika förutsättningar. Gör en analys utifrån omvärldsbeskrivningen och den teologiska grundsynen som parallellt arbetas med, så att möjligheter och utmaningar för pastoratet/församlingen framträder.

Barnkonsekvensanalys

En barnkonsekvensanalys ska göras på församlingsinstruktionens innehåll och konsekvenser. Barnkonsekvensanalysen bör beskriva barnens livssituation, erfarenheter och behov i relation till framförallt det pastorala programmet. Församlingsinstruktionen ska innehålla en sammanfattning av de viktigaste punkterna i vad barnkonsekvensanalysen har visat. Barnkonsekvensanalysen ska skickas in till domkapitlet samtidigt som församlingsinstruktionen.

Det pastorala programmet

Omvärldsanalysen med dess möjligheter, utmaningar och konsekvenser, förankrad i den teologiska grundsynen ska leda fram till det pastorala programmet som beskriver hur pastoratet/församlingen vill fullgöra den grundläggande uppgiften. Utveckla hur pastoratet/församlingen vill vara kyrka t.ex. barn och ungdom, idealitet, diakoni, kommunikation, internationellt engagemang, hållbar utveckling, kyrkliga handlingar, musik, lärande och undervisning. Det pastorala programmet ska även innefatta svar på domkapitlets regler. Viktigt är att visa på en riktning framåt och inte bara beskriva hur det är nu.

Domkapitlets regler

Församlingsinstruktionen ska innehålla en beskrivning av hur församlingen följer de regler för församlingen och församlingens verksamhet som domkapitlet får besluta om enligt bestämmelser i 57 kap. 5§ i kyrkoordningen. I de fall domkapitlets regler inte efterlevs ska det beskrivas på vilket sätt arbetet kommer att bedrivas för att nå upp till domkapitlets regler.

Domkapitlets inriktning och mål om gudstjänstfirande i församling

En församling är en gemenskap där det firas gudstjänster regelbundet. Domkapitlets inriktning och mål är därför att det i varje församling firas gudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag. Det är vidare domkapitlets inriktning att varje församling strävar efter att koncentrera söndagarnas och helgdagarnas gudstjänstliv utifrån församlingens pastorala förutsättningar till en kyrka och då normalt till en återkommande tid.

Domkapitlets regel om huvudgudstjänst

I varje pastorat/församling ska en huvudgudstjänst i form av den allmänna gudstjänsten firas alla söndagar och kyrkliga helgdagar (17 kap. 1§ kyrkoordningen).

Domkapitlets regel om huvudgudstjänst med mässa

I varje pastorat/församling ska det firas en huvudgudstjänst med mässa alla söndagar och kyrkliga helgdagar med undantag för långfredagsgudstjänst och julotta. I de fall så inte sker ska en utförlig plan upprättas med tidsram och process för hur domkapitlets regler ska efterlevas.

Domkapitlets inriktning om mässa

Mässan är varje församlings centrum. Domkapitlet uppmuntrar varje pastorat/församling att fira mässa också vid andra tillfällen än i huvudgudstjänst.

Domkapitlets regel om dopundervisning som föregår konfirmationsgudstjänst

Pastoratet/församlingen ska följa Svenska kyrkans riktlinjer och rambestämmelser för konfirmandarbete.

Domkapitlets regel om kyrkomusiker

I varje pastorat/församling ska det finnas minst en organist- eller förste organisttjänst. Domkapitlet avgör vid utfärdande av respektive församlingsinstruktion om det i pastoratet/församlingen ska finnas minst en förste organisttjänst eller organisttjänst. I de fall domkapitlets beslut om organist inte kan efterlevas ska en utförlig plan upprättas på hur domkapitlets regler ska efterlevas.

Andra språk

I Skara stift finns en mångspråkig kultur. Det är ofta modersmålet som är trons språk. I församlingsinstruktionen ska därför, enligt 57 kap. 5§ kyrkoordningen, redogöras för hur pastoratet/församlingen är kyrka på andra språk än svenska t.ex. teckenspråk, minoritetsspråk och andra språk som är aktuella i pastoratet/församlingen.

Kyrkorum

Enligt 37 kap. 3§ kyrkoordningen ska det i församlingen finnas minst ett kyrkorum, invigt i Svenska kyrkans ordning. I varje pastorat/församling ska en huvudgudstjänst i form av den allmänna gudstjänsten firas alla söndagar och kyrkliga helgdagar. Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen (2 kap. 1§, kyrkoordningen). När det finns fler invigda kyrkorum i en församling ska det i församlingsinstruktionen redovisas hur dessa i huvudsak brukas, alltså hur de kan vara ett stöd till den grundläggande uppgiften. En grundläggande fråga är vad som är en lämplig församlingsindelning för att utföra den grundläggande uppgiften. Först därefter kan man svara på hur kyrkorummet kan vara en resurs för det. Den utfärdade församlingsinstruktionen utgör den pastorala grund för den lokalförsörjningsplan som pastoratet/församlingen sedan ska utfärda.

Särskilt för pastorat

I ett pastorat ska det redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet liksom hur prästbefattningarna i huvudsak disponeras i pastoratet mellan församlingarna.

Utvecklingsområden

Fundera kring och formulera max fyra övergripande utvecklingsområden för pastoratets/församlingens kommande fyraårsperiod. Dessa kan vara av pastoral karaktär men också handla om förvaltningsfrågor som ekonomi, arkiv, personalsituation eller fastighetsfrågor. Utvecklingsområdena är grunden för den dialog inom ramen för Vägen vidare, som förs mellan pastoratet/församlingen och stiftet under den tid församlingsinstruktionen gäller. För varje utvecklingsområde skrivs en rubrik följt av några sammanfattande meningar som beskriver utvecklingsområdet. Några frågor och/eller perspektiv som man kommer att arbeta med inom utvecklingsområdet anges samt vilka mål man vill uppnå.

Samråd, pastorat/församling och domkapitlet

När ett förslag till församlingsinstruktionen tas fram ska detta, enligt 57 kap. 7§ i kyrkoordningen ske i samråd mellan kyrkoherde och kyrkoråd och domkapitlet.

Efter utfärdandet

Församlingsinstruktionen med sina utvecklingsområden, är ett arbetsredskap för pastoratet/församlingen och stiftet att använda för att i samråd och samtal med varandra tänka kring uppdraget att vara kyrka och vad det innebär att tillsammans tala tydligt om Jesus, i ord och handling. När församlingsinstruktionen är utfärdad av domkapitlet är den bindande för pastoratet/församlingen. Vart fjärde år skrivs församlingsinstruktionen om eller revideras i enlighet med Vägen vidare klockan. Ändringar får göras under fyraårsperioden men de ska godkännas av kyrkofullmäktige och kyrkoherden i församlingen, var för sig, och på nytt utfärdas av domkapitlet.